

2025-07-31
S2025/01399 (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag till Folkhälsomyndigheten att stärka genomförandet av den nationella strategin och handlingsplanen mot hiv, aids och vissa andra sexuellt överförbara infektioner

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att, inom ramen för genomförandet av den nationella strategin och handlingsplanen mot hiv, aids och vissa andra sexuellt överförbara infektioner (STI), genomföra riktade insatser med fokus på informations- och kunskapsspridning. Insatserna ska bidra till att nå det övergripande målet enligt strategin: att överföring av hiv och STI ska begränsas genom att skapa samhälleliga förutsättningar för en god, jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa för personer i hela landet samt att personer som lever med hiv ska ha likvärdiga livsvillkor och likvärdig livskvalitet som befolkningen i stort.

Inom ramen för uppdraget ska särskild vikt läggas vid att öka kunskapen om och tillgången till effektiva preventionsmetoder mot hiv och andra STI, däribland preexpositionsprofylax (PrEP) mot hiv. Särskild vikt ska också läggas vid att motverka hivrelaterat stigma, bland annat genom att främja ett gott, kunskapsbaserat och professionellt bemötande på alla nivåer inom hälso- och sjukvården.

Folkhälsomyndigheten ska också genomföra en analys över faktorer kopplade till spridningen av hiv och andra STI, inklusive gonorré, samt tillgången till PrEP i Sverige. Analysen ska särskilt belysa geografiska och demografiska skillnader i tillgängligheten till PrEP. Inom ramen för analysen ska Folkhälsomyndigheten lämna förslag på hur en ökad och jämlik tillgång till PrEP över hela landet kan uppnås. Förslagen ska vara ändamålsenliga och

kostnadseffektiva, och ta hänsyn till berörda myndigheters och andra aktörers samlade administrativa börda.

Vid genomförandet av uppdraget ska Folkhälsomyndigheten beakta andra initiativ beslutade av regeringen som rör närliggande frågor, t.ex. Utredningen om stärkt framtida smittskydd (S 2023:08).

Folkhälsomyndigheten ska senast den 31 mars 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Folkhälsomyndigheten under 2025 använda 10 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar, anslagsposten 2 Insatser mot hiv/aids – del till Folkhälsomyndighetens disposition.

Ärendet

Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en uppdaterad nationell strategi och handlingsplan mot hiv, aids och vissa andra STI. Den nationella strategin redovisades den 29 juli 2024 och handlingsplanen den 1 juni 2025. Det är angeläget att stärka Folkhälsomyndighetens arbete inom ramen för strategin och handlingsplanen samt sprida information om dessa.

Under de senaste åren har antalet rapporterade fall av vissa STI, som gonorré, ökat i Sverige. Denna utveckling indikerar ett ökat sexuellt risktagande i vissa grupper, vilket även kan medföra en ökad risk för överföring av hiv. Det understryker behovet av stärkta förebyggande insatser, där både information, testning och stöd till beteendeförändring spelar en central roll. Särskilt viktigt är att främja kondomanvändning och öka tillgången även till andra effektiva preventionsmetoder, däribland PrEP.

PrEP är en förebyggande behandling i form av läkemedel som kan erbjudas till individer där det finns en kraftigt ökad risk för att exponeras för hiv. Behandlingen har i studier visat god effekt vid korrekt användning. Trots PrEP:s effektivitet finns indikationer på en ojämlik tillgång till behandlingen i Sverige. Regionala skillnader i resurser, prioriteringar och kunskap kan

innebära att personer inte erbjuds den förebyggande behandling de skulle vara behjälpta av, vilket i sin tur kan bidra till fortsatt spridning av hiv. Det finns behov av ytterligare kunskap på området för att skapa förutsättningar för ändamålsenliga åtgärder.

För att nå det övergripande målet enligt den nationella strategin krävs – utöver fokus på effektiva preventionsmetoder – även att sociala faktorer beaktas. Ett särskilt hinder i detta sammanhang är hivrelaterat stigma, som fortfarande påverkar många som lever med hiv i Sverige. Stigmat kan yttra sig i form av fördomar, diskriminering och socialt utanförskap och påverkar såväl livskvalitet som benägenhet att söka vård eller berätta om sin status. Ökad kunskap om hiv i hela samhället, särskilt att välbehandlad hiv inte överförs vid sexuella kontakter, är en viktig del i arbetet för att minska stigma. Som framgår i den nationella strategin är det bl.a. angeläget att kunskapen stärks inom hälso- och sjukvården, specifikt inom primärvården, för att säkerställa ett professionellt bemötande och öka förutsättningarna för tidig upptäckt av hiv och andra STI.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Marie Ericsson

Kopia till

Utrikesdepartementet/I/MH

Socialdepartementet/SAM, SL

Finansdepartementet/BA, OFA/K, SFÖ

Arbetsmarknadsdepartementet/MRD

Utredningen om stärkt framtida smittskydd (S 2023:08)

Riksdagens socialutskott

Sveriges Kommuner och Regioner